

COMMUNICATIE IN VREEMDE TALEN

Algemene vorming op het einde van de derde graad secundair onderwijs

Op het einde van de derde graad dient voor alle leerlingen een **basisniveau** voor elke sleutelcompetentie te worden nagestreefd. Elke leerling beheerst dan elke sleutelcompetentie op een niveau dat hem in staat stelt autonoom en verantwoordelijk te functioneren binnen de meest voorkomende maatschappelijke contexten. Sommige leerlingen mikken verder dan het basisniveau maar hebben anderzijds ook geen behoefte aan een gespecialiseerde, deskundige vorming. Zij zullen de doelen voor de sleutelcompetenties op een **gevorderd niveau** nastreven.

Bepaalde leerlingen zullen zich echter willen verdiepen in een zekere competentie en hebben nood aan een bijkomende uitdaging. Voor hen worden de doelen voor de sleutelcompetentie op een hoger niveau geformuleerd (**deskundigheidsniveau**). Dat niveau geeft hen ook de mogelijkheid binnen het aansluitende studiedomein een studierichting te volgen die gericht is op doorstroming naar het hoger onderwijs of naar de arbeidsmarkt.

Een hoog deskundigheidsniveau komt niet noodzakelijk overeen met een hoge graad van abstractie. Zo vereist bij bv. de *basiscompetenties op het gebied van exacte wetenschappen en technologie* het correct kunnen hanteren van specifieke machines eveneens een hoge graad van deskundigheid.

Tenslotte is er ongetwijfeld ook een groep leerlingen die grote moeilijkheden zal ondervinden bij het verwerven van bepaalde sleutelcompetenties. Die moeilijkheden vinden hun ontstaan op verschillende manieren en vaak op jonge leeftijd. Ze maken het onmogelijk de competentie op één van de andere niveaus te verwerven. Voor die leerlingen legde het VVKSO per competentie ook een **opstapniveau** vast. Het bereiken van dat niveau garandeert dat de leerling voldoende kennis en vaardigheid verwerft om zelfredzaam te handelen binnen niet-complexe maatschappelijke en professionele contexten. Dat niveau mag voor de leerlingen echter geen eindpunt zijn. Bij alle leerlingen wordt ingezet op verdere ontwikkeling. De nadruk wordt gelegd op het verwerven van leercompetentie en geschikte attitudes die aan de meest kwetsbare leerlingen kansen bieden om na het secundair onderwijs een basisniveau te verwerven.

Bij een sleutelcompetentie horen ook attitudes. Die worden niet verder opgedeeld per niveau en moeten nagestreefd worden.

Hieronder vindt u ter illustratie een uitgewerkt voorbeeld van bovenstaande sleutelcompetentie. Bij de competentie “Communicatie in vreemde talen” werd reeds rekening gehouden met het Europees Referentiekader waardoor de uitwerking van deze competentie verschilt van de andere voorbeelden. Dit is slechts een aanzet dat op een later tijdstip een definitieve vorm zal aannemen. Hiervoor is grondig overleg met de verschillende betrokken actoren noodzakelijk.

Definitie “Communicatie in vreemde talen”

Voor communicatie in een vreemde taal zijn in het algemeen dezelfde vaardigheden vereist als voor de communicatie in de moedertaal: het vermogen om naar gelang van de eigen behoeften zowel mondeling als schriftelijk concepten, gedachten, gevoelens, feiten en meningen te begrijpen, onder woorden te brengen en te interpreteren, in verschillende maatschappelijke en culturele contexten – onderwijs en opleiding, werk, thuis en vrije tijd. Iemands taalbeheersing varieert naar gelang van deze vier dimensies, naar gelang van de taal en naar gelang van de sociale en culturele achtergrond, het milieu en de behoefte en/of belangstelling van de betrokkene.

Overzicht algemene doelen en beheersingsniveaus

Algemene doelen	Opstapniveau	Basisniveau	Gevorderd niveau	Deskundigheidsniveau
	<p><i>Begrijpen en gebruiken van vertrouwde dagelijkse uitdrukkingen en basiszinnen, gericht op de bevrediging van dagelijkse behoeften.</i></p> <p><i>Zichzelf kort aan anderen voorstellen en vragen stellen en beantwoorden over elementaire persoonlijke gegevens zoals waar je woont, wie je kent en dingen die je bezit.</i></p> <p><i>Op een simpele wijze reageren, aangenomen dat de andere persoon langzaam en duidelijk praat en bereid is om te helpen.</i></p>	<p><i>Begrijpen van zinnen en regelmatig voorkomende uitdrukkingen die verband hebben met vertrouwde zaken van direct belang (bijvoorbeeld persoonsgegevens, familie, winkelen, plaatselijke geografie, werk).</i></p> <p><i>Communiceren in simpele en alledaagse taken die een eenvoudige en directe uitwisseling over vertrouwde en alledaagse kwesties vereisen.</i></p> <p><i>Kort, in eenvoudige bewoordingen aspecten van de eigen achtergrond, de onmiddellijke omgeving en kwesties op het gebied van directe behoeften beschrijven.</i></p>	<p><i>De belangrijkste punten begrijpen uit duidelijke standaardteksten over concrete vertrouwde zaken die regelmatig voorkomen op het werk, op school en in de vrije tijd.</i></p> <p><i>Zich redden in de meeste situaties die kunnen optreden tijdens reizen in gebieden waar de taal wordt gesproken.</i></p> <p><i>Een eenvoudige lopende tekst produceren over onderwerpen die vertrouwd of die van persoonlijk belang zijn.</i></p> <p><i>Een beschrijving geven van ervaringen en gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities en kort redenen en verklaringen geven voor meningen en plannen.</i></p>	<p><i>De hoofdgedachte van een ingewikkelde tekst begrijpen, zowel over concrete als over abstracte onderwerpen, met inbegrip van technische besprekingen in het eigen vakgebied.</i></p> <p><i>Vloeiend en spontaan reageren zodat een normale uitwisseling met moedertaalsprekers mogelijk is zonder dat dit voor een van de partijen inspanning met zich meebrengt.</i></p> <p><i>Duidelijke, gedetailleerde tekst produceren over een breed scala van onderwerpen.</i></p> <p><i>Een standpunt over een actuele kwestie uiteenzetten en daarbij ingaan op de voor- en nadelen van diverse opties.</i></p>

Algemene doelen	Opstapniveau	Basisniveau	Gevorderd niveau	Deskundigheidsniveau
Vaardigheden				
<p><i>Receptief</i></p> <p>Luisteren</p>	<p>Begrijpen van veel gebruikte woorden en basiszinnen over familie en directe concrete/dagelijkse omgeving en gebeurtenissen, bij langzaam en duidelijk spreken.</p>	<p>Zinnen en de meest frequente woorden begrijpen op gebieden die van direct persoonlijk belang kunnen zijn (eigen leven, werk, onmiddellijke omgeving).</p> <p>De belangrijkste punten in korte, duidelijk uitgesproken eenvoudige boodschappen en aankondigingen en instructies volgen, ook over beroep of opleiding.</p>	<p>De hoofdpunten begrijpen wanneer in duidelijk uitgesproken standaardtaal wordt gesproken over vertrouwde zaken uit werk, school, thuis, vrije tijd.</p> <p>De hoofdpunten van (informatieve) radio- of tv-programma's over actuele zaken of over vertrouwde onderwerpen van persoonlijk, algemeen of algemeen beroepsmatig belang begrijpen, wanneer er betrekkelijk langzaam en duidelijk gesproken wordt.</p>	<p>Een langer betoog en lezingen begrijpen over concrete onderwerpen. Complexe redeneringen volgen, wanneer het onderwerp vertrouwd is.</p> <p>De meeste nieuws- en actualiteitenprogramma's op de tv begrijpen. Het grootste deel van films in standaardtaal begrijpen.</p>
<p><i>Receptief:</i></p> <p>Lezen</p>	<p>Veelgebruikte woorden en zeer eenvoudige zinnen begrijpen, bijvoorbeeld in mededelingen, op posters, catalogi, verpakkingen, wegwijzers.</p>	<p>Zeer korte eenvoudige teksten begrijpen, specifieke informatie vinden in eenvoudige, teksten zoals eenvoudige advertenties, folders, menu's, dienstregelingen, persoonlijke brieven en e-mails.</p>	<p>Langere teksten begrijpen die hoofdzakelijk bestaan uit hoogfrequente, alledaagse of aan het werk gerelateerde taal.</p> <p>De beschrijving van vertrouwde dingen, gebeurtenissen, gevoelens, wensen en activiteiten in persoonlijke brieven en e-mails en in blogs in de hoofdlijnen/in grote lijnen begrijpen of kunnen volgen.</p>	<p>Artikelen en verslagen lezen die betrekking hebben op eigentijdse concrete en abstracte problemen, waarbij de schrijvers een bepaalde houding of standpunt innemen.</p> <p>Eigentijds toegankelijk literair proza begrijpen.</p>

Algemene doelen	Opstapniveau	Basisniveau	Gevorderd niveau	Deskundigheidsniveau
<p><i>Productief:</i></p> <p>Schrijven</p>	<p>Korte eenvoudige boodschappen noteren (een memo, een kattebelletje, een briefkaart).</p> <p>Op formulieren persoonlijke details invullen, bijvoorbeeld naam, nationaliteit, adres en ander persoonlijke gegevens en adres noteren.</p>	<p>Korte, eenvoudige notities en boodschappen opschrijven. Een zeer eenvoudige persoonlijke brief schrijven, bijvoorbeeld om iemand voor iets te bedanken.</p>	<p>Heldere eenvoudige, nog niet al te lange samenhangende tekst schrijven over onderwerpen die vertrouwd en van persoonlijk belang kunnen zijn zoals persoonlijke brieven, e-mails, blogs waarin ervaringen, gebeurtenissen en indrukken beschreven worden.</p>	<p>Een duidelijke, gedetailleerde, vrij lange tekst schrijven over een breed scala van vertrouwde onderwerpen.</p> <p>Teksten met een uiteenzetting van het standpunt over een actuele (=vertrouwde) kwestie en daarbij ingaan op de voor- en nadelen van diverse opties.</p> <p>Documenten zoals brieven, e-mails en blogs waarin persoonlijk belang van gebeurtenissen en ervaringen wordt aangegeven.</p>
<p><i>Productief:</i></p> <p>Spreken</p>	<p>Met eenvoudige uitdrukkingen en zinnen kort woon- en leefomgeving meedelen.</p>	<p>Uitdrukkingen en zinnen gebruiken om met eenvoudige woorden te beschrijven wat vertrouwd is familie, kennissen, leefomstandigheden, opleiding, huidige activiteit).</p>	<p>Heldere, eenvoudige nog niet al te lange samenhangende boodschappen verwoorden over onderwerpen die vertrouwd en van persoonlijk belang kunnen zijn, zoals het verwoorden van ervaringen, gebeurtenissen als een droom of zoals het verwoorden van, een concrete verwachting, een concrete ambitie, een concreet plan; of zoals het kort weergeven van redenen en verklaringen voor een mening over een concreet gegeven, een boek of film.</p>	<p>Duidelijke, gedetailleerde vrij lange beschrijvingen presenteren over een breed scala van vertrouwde onderwerpen.</p> <p>Een standpunt over een actueel onderwerp verklaren en de voordelen en nadelen van diverse opties uiteenzetten.</p>

Algemene doelen	Opstapniveau	Basisniveau	Gevorderd niveau	Deskundigheidsniveau
<p><i>Interactief:</i></p> <p>Gesprekken voeren</p>	<p>Deelnemen aan een eenvoudig en kort gesprek, wanneer de anderstalige gesprekspartner bereid is om zaken in een langzamer spreektempo te herhalen of opnieuw te formuleren en helpt bij het formuleren van wat de leerder probeert te zeggen.</p> <p>Eenvoudige vragen stellen en beantwoorden over een directe behoefte of dagelijkse onderwerpen.</p>	<p>Nog niet al te uitvoerig communiceren over dagdagelijkse en vertrouwde dingen, gebeurtenissen en activiteiten in zeer korte sociale gesprekken, waarbij gewoonlijk niet alles voldoende begrepen wordt om het gesprek zelfstandig gaande te houden en waarbij een anderstalige gesprekspartner langzaam en duidelijk praat en bereid is te helpen.</p>	<p>Omgaan met de meeste situaties die zich kunnen voordoen tijdens een reis in een gebied waar de betreffende taal wordt gesproken.</p> <p>Onvoorbereid deelnemen aan een uitvoerig gesprek over onderwerpen(dingen, gebeurtenissen, activiteiten) die concreet en vertrouwd zijn, of de persoonlijke belangstelling kunnen hebben.</p>	<p>Zodanig deelnemen aan een vloeiend en spontaan gesprek, dat normale uitwisseling met moedertaalsprekers mogelijk is.</p> <p>Binnen een vertrouwde context actief deelnemen aan een discussie en hierin eigen standpunten uitleggen en ondersteunen m.b.t. dingen, gebeurtenissen en activiteiten (=concreet en vertrouwd).</p>
Taalleervaardigheid				
	<p>Bewust worden van belang van informeel talenleren.</p> <p>Bewust zijn van associaties tussen moedertaal en vreemde taal en tussen vreemde talen onderling (qua woordenschat en structuren).</p>	<p>Gelegenheden tot informeel leren aangrijpen.</p> <p>De associaties tussen moedertaal en vreemde taal aanvaarden als belangrijk om te leren.</p>	<p>Gelegenheden tot informeel leren opzoeken.</p> <p>Inzicht in het gebruik van bouwstenen van de vreemde taal en van de moedertaal (gelijkenissen en verschillen) om te werken aan de ontwikkeling van een vreemde taal.</p>	<p>Gelegenheden tot informeel leren creëren.</p> <p>Actief gebruik van bouwstenen van de vreemde taal en van de moedertaal (gelijkenissen en verschillen) om te werken aan de ontwikkeling van een vreemde taal.</p>
Kennis				
Woordenschat	Elementair repertoire van woorden en eenvoudige uitdrukkingen i.v.m. tijd, getal, plaatsen, het weer, beroepen, personen.	Alledaagse woordenschat i.v.m. dagelijks leven, de familie, de woning, plaatsen, openbare gebouwen, openings- en sluitingsuren, vervoersmiddelen,	Dagelijks leven, vrije tijd, basisgevoelens, niet al te complex, een breed gamma van plaatsaanduidingen, gebeurtenissen, school- en beroepsleven,	Actualiteit, maatschappelijk gebeuren (politiek, onderwijs, cultuur, mode, milieu, recht, mode, ...) nog altijd met betrekking tot concrete dingen,

Algemene doelen	Opstapniveau	Basisniveau	Gevorderd niveau	Deskundigheidsniveau
	<p>Correcte reproductie van stereotiepe, aangeleerde uitdrukkingen.</p>	<p>wegbeschrijving, het weerbericht, dagelijkse gebruiksvoorwerpen, eten en drinken.</p> <p>Woordenschat m.b.t. taal die nodig is om de dagdagelijkse taken te verwoorden (kopen, reizen, inchecken in een hotel, iets gaan eten, treinticket kopen, abonnement trein tram of bus aanschaffen)</p> <p>Gebruik van gepaste woordenschat i.v.m. dagdagelijkse dingen, gebeurtenissen en situaties.</p>	<p>media en actualiteit.</p> <p>Woordenschat m.b.t. taal die nodig is om dagelijkse en vertrouwde taken te verwoorden.</p> <p>Goed gebruik van grote hoeveelheid passende woordenschat i.v.m. vertrouwde dingen, gebeurtenissen en situaties.</p>	<p>gebeurtenissen en activiteiten.</p> <p>Goed (spontaan) gebruik van grote hoeveelheid gepaste woordenschat i.v.m. de meeste gebeurtenissen en situaties.</p>
Grammatica	<p>Elementaire zinsbouw, meervouden en werkwoordsvormen.</p> <p>Beperkte beheersing van enkele eenvoudige grammaticale constructies en zinspatronen in een uit het hoofd geleerd repertoire.</p>	<p>Eenvoudige constructies (enkelvoudige zinnen en nevenschikking en basisgrammatica) correct gebruiken, goede beheersing van eenvoudige grammaticale vormen (maar nog systematisch elementaire fouten mogelijk).</p>	<p>Kennis van grammatica i.f.v. grotere vormcorrectheid (meer complexe structuren: onderschikking, verschillende tijden, passieve structuren...).</p> <p>Goede beheersing van de basisgrammatica en mag nog fouten maken tegen de meer complexe structuren. Met een redelijke mate van nauwkeurigheid gebruik maken van een repertoire van veelgebruikte 'routines' en patronen die bekend zijn van voorspelbare situaties.</p>	<p>Beheersing van de basisgrammatica en van al enige meer complexe grammatica.</p> <p>Goede beheersing van de grammatica (meer gevarieerd gebruik van verschillende vormen); incidentele vergissingen, niet-stelselmatige fouten en kleine onvolkomenheden in de zinsstructuur kunnen nog voorkomen maar zijn zeldzaam en worden meestal achteraf verbeterd.</p>

Algemene doelen	Opstapniveau	Basisniveau	Gevorderd niveau	Deskundigheidsniveau
Culturele verschillen met inbegrip van maatschappelijke conventies	Eenvoudige omgangskonventies (begroeting, beleefdheidsformules...). (h)erkennen van verschillen tussen culturen.	Eenvoudige omgangskonventies; iemand uitnodigen, begrippen van dagelijks leven, een uitnodiging, het woord nemen, beleefdheidsvormen ... Begrip van culturele verschillen als basis voor actief omgaan met verschillen.	Verschillende culturele achtergronden: omgangsvormen, noties van culturele achtergrond, communicatievormen in verschillende contexten ...	Literatuur, geschiedenis, complexer verschillen in omgangsvormen ('rituelen', actualiteit, nuancering, sociale verhoudingen ...).
Attitudes				
Nieuwsgierig zijn naar, belangstelling hebben voor en bereidheid tonen tot communicatie.*				
Het belang van de kennis van vreemde talen inzien. Openstaan en respect hebben en tonen voor andere culturen, empathisch opstellen tegenover anderstaligen.*				

* Deze attitude wordt niet verder opgedeeld per niveau en moet nagestreefd worden.